

ПРЕБРОЯВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 Г.

№ 406 – октомври 2022

През 2020 г. земеделските стопанства в България са 132 742, като използваната земеделска площ е 4 564 152 ха. 72 000 стопанства отглеждат селскостопански животни, птици или пчелни семейства, а животинските единици са 1 026 174.

Тенденцията за намаляване на стопанствата продължава и в сравнение с преброяването от 2010 г. броят им е с 64% по-малко. 119 251 земеделски стопанства стопанисват индивидуално 3 959 288 ха от общо използваната земеделска площ (4 564 152 ха) със среден размер 33.2 ха.

Земеделски стопанства (брой)

Средна ИЗП, индивидуално ползвана от
земеделските стопанства с ИЗП (ха)

ПРЕБРОЯВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА
В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 Г.

През 2020 г. в 72 000 стопанства се отглеждат селскостопански животни, птици и пчелни семейства. 1 026 174 са животинските единици (с 11% по-малко спрямо 2010 г.).

54 615 стопанства с тревопасни животни използват 604 864 ха постоянно затревени площи за колективна паша на животните, като тези площи увеличават средния размер на ИЗП на стопанство с 2.7 ха.

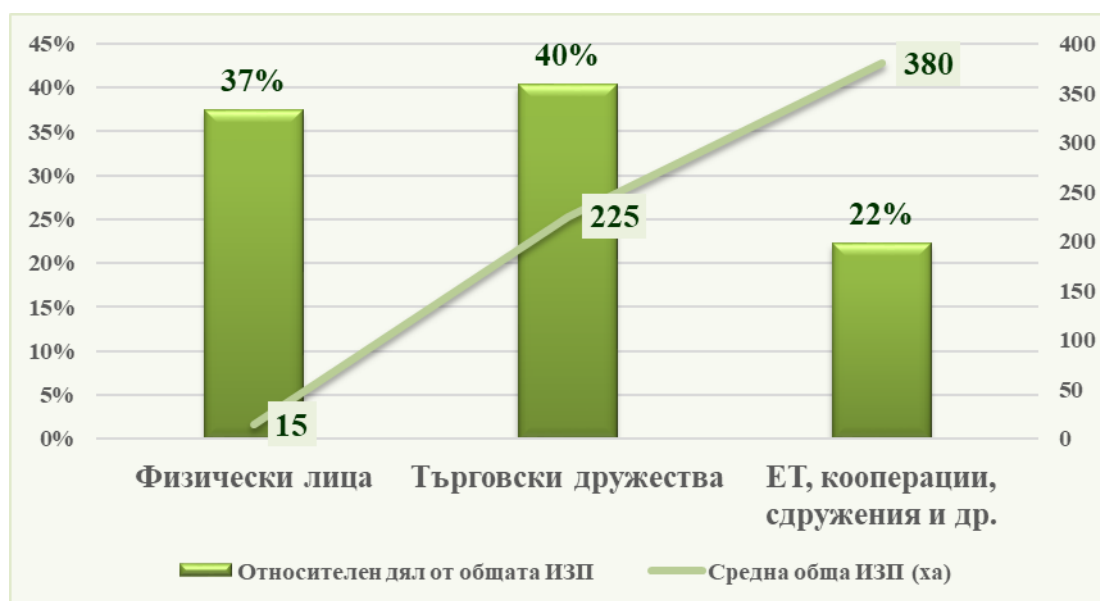

**ПРЕБРОЯВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА
В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 Г.**

91% от стопанствата през 2020 г. са на физически лица. Запазва се тенденцията за увеличаване на относителния дял на търговските дружества и те достигат 6.5%.

Преброяване	2003	2010	2020
Физически лица	658 594	362 766	121 372
Еднолични търговци	3 072	2 257	1 751
Кооперации	1 992	946	714
Търговски дружества	1 518	3 921	8 624
Сдружения и други	372	332	281
Общо	665 548	370 222	132 742

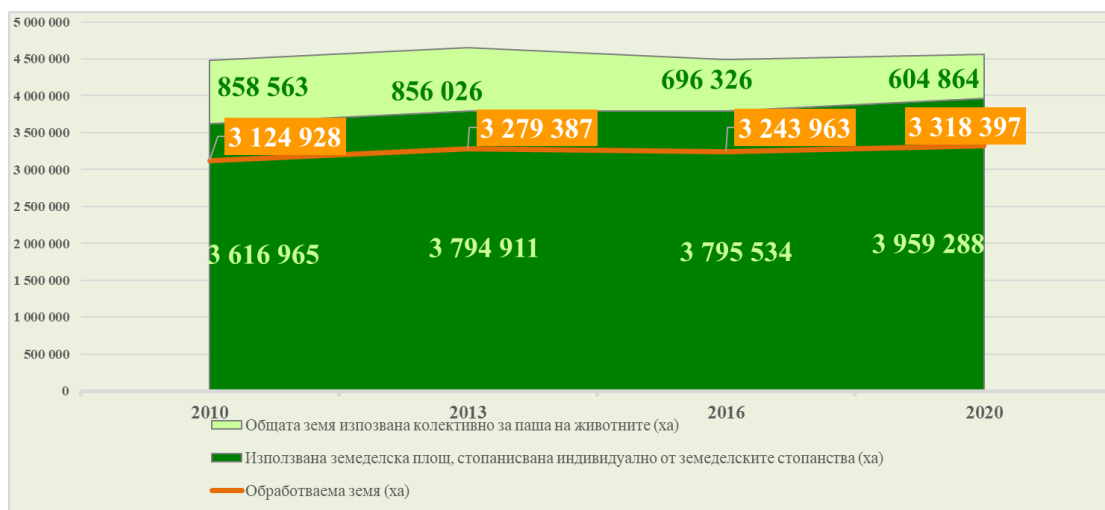
През 2020 г. земята се стопанисва основно от физически лица и търговски дружества, 22% от общата ИЗП е стопанисвана от еднолични търговци (ЕТ), кооперации и сдружения и други юридически форми.

**ПРЕБРОЯВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА
В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 Г.**

Използваната земеделска площ (вкл. общата земя, колективно използвана за паша на животните) се увеличава с 2% спрямо 2010 г., а обработваемата земя – с 6%.

5 464 земеделски стопанства не разполагат с ИЗП. 84% от ИЗП се стопанисва от стопанства с 50 и повече ха. Малките стопанства, разполагащи с до 1 ха земя са 29%.

Класове на общата ИЗП	Брой стопанства	ИЗП (ха)	Средна ИЗП (ха)
>0.0 & <1 ха	37 452	16 213	0.4
>=1 & <2 ха	19 796	28 124	1.4
>=2 & <10 ха	34 510	157 050	4.6
>=10 & <50 ха	22 154	536 819	24.2
>=50 ха	13 366	3 825 945	286.2
Общо	127 278	4 564 152	35.9

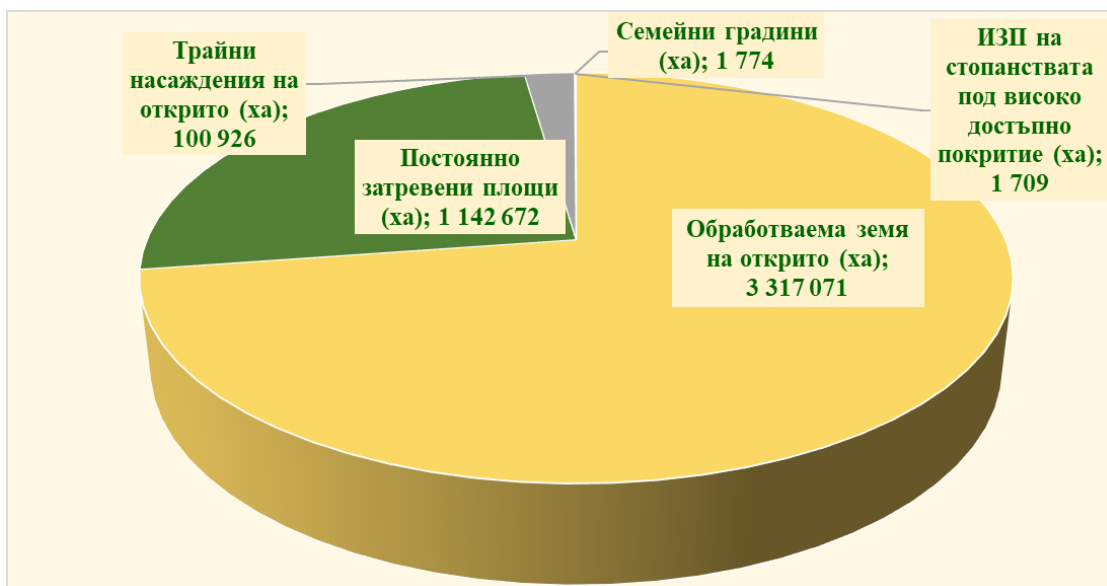

ПРЕБРОЯВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА
В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 Г.

През 2020 г. собствената земя е 9% от общо използваната земеделска площ.

73% от общата ИЗП е обработваема земя на открито, 25% са постоянно затревените площи, вкл. за колективна паша на животните. 60% от обработваемата земя на открито е заета със зърнено-житни култури, 31% с технически, а на 26 825 ха се отглеждат пресни зеленчуци.

**ПРЕБРОЯВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА
В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 Г.**

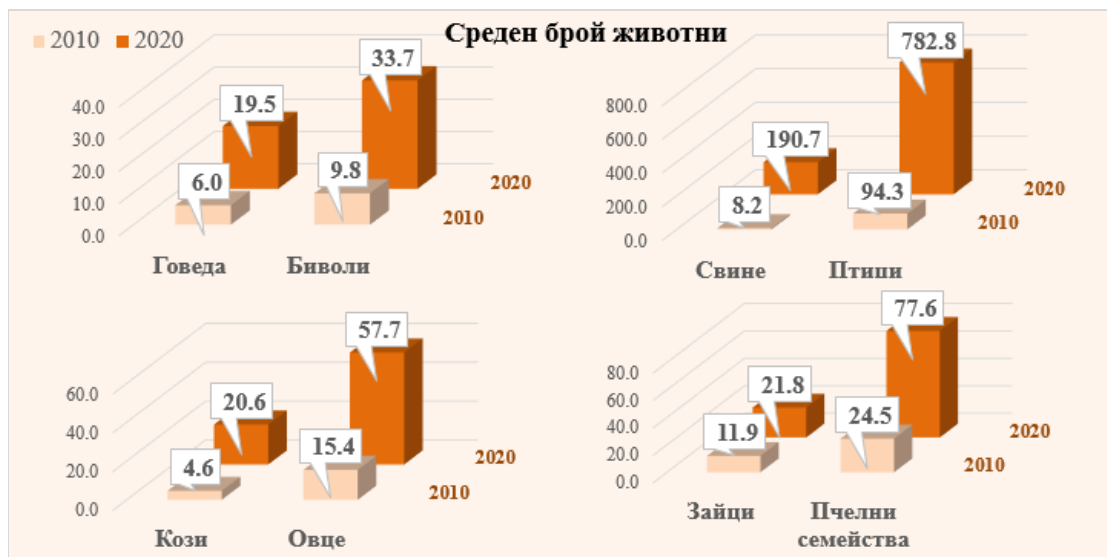
Броят на отглежданите в земеделските стопанства говеда се увеличава с 6% спрямо 2010 г., млечните крави са 237.2 хил. броя, а кравите от друго направление достигат до 154.8 хил. броя. Отглежданите в земеделските стопанства биволици се увеличават и достигат 14.6 хил. броя.

Видове и категории животни	Стопанства		Животни	
	2010	2020	2010	2020
Говеда	95 357	31 425	576 339	612 122
в т.ч. крави	86 210	28 612	347 291	391 981
Биволи	1 028	654	10 038	22 027
в т.ч. биволици	817	459	6 323	14 577
Еднокопитни	92 806	9 437	112 632	30 138
Кози	84 582	11 951	388 866	246 580
в т.ч. женски кози за разплод	84 121	11 867	344 302	220 352
Овце	91 793	22 350	1 415 181	1 290 314
в т.ч. женски овце за разплод	91 133	22 086	1 272 477	1 164 948
Свине	82 265	3 367	670 469	641 978
в т.ч. женски свине за разплод	15 235	612	73 547	65 924
Птици	185 455	25 075	17 491 187	19 629 221
в т.ч. кокошки носачки и подрастващи	180 253	23 881	7 875 278	6 923 559
Зайци	24 967	2 991	297 124	65 202
в т.ч. зайкини	23 704	2 712	144 873	35 544
Пчелни семейства	23 982	11 242	588 694	872 772

ПРЕБРОЯВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА
В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 Г.

Увеличава се средният брой на отглежданите животни в стопанствата за всички наблюдавани видове.

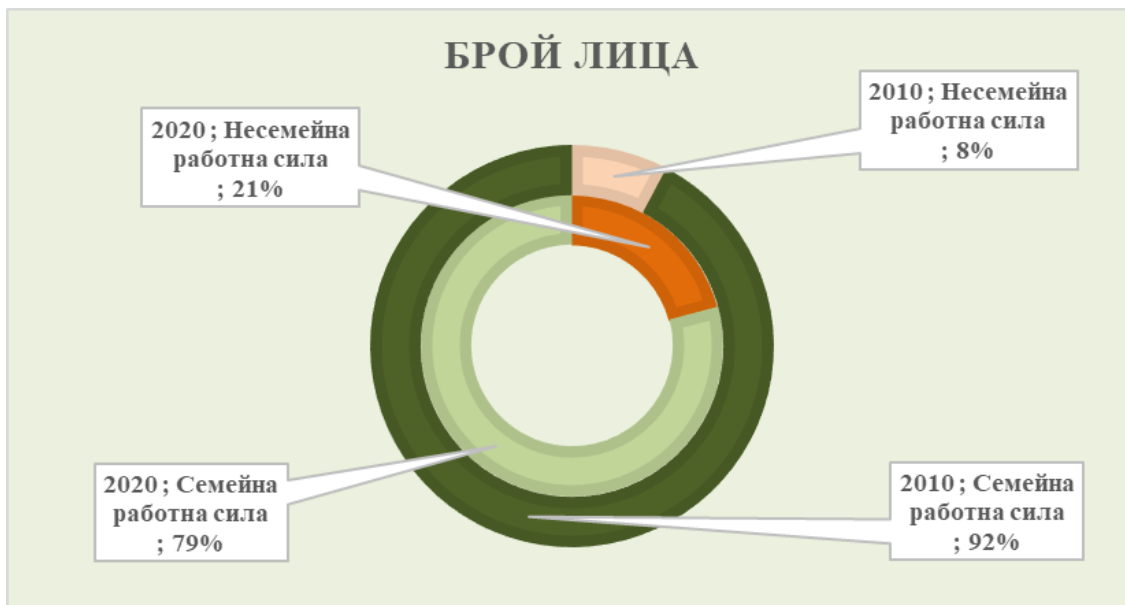
В стопанства с 50 и повече говеда се отглеждат 64% от говедата през 2020 г., докато в преброяването през 2010 г. делът им е бил 37%. В стопанства с 1 000 и повече свине през 2020 г. се отглеждат 95% от свинете, при отчетени 64% през 2010 г. При птиците също се наблюдава увеличаване на относителния дял на отглежданите в стопанства с 20 000 и повече птици: 2020 г. – 87%, 2010 г. – 69%. В стопанства със 100 и повече кошера се отглеждат 608 065 (70%) пчелни семейства.

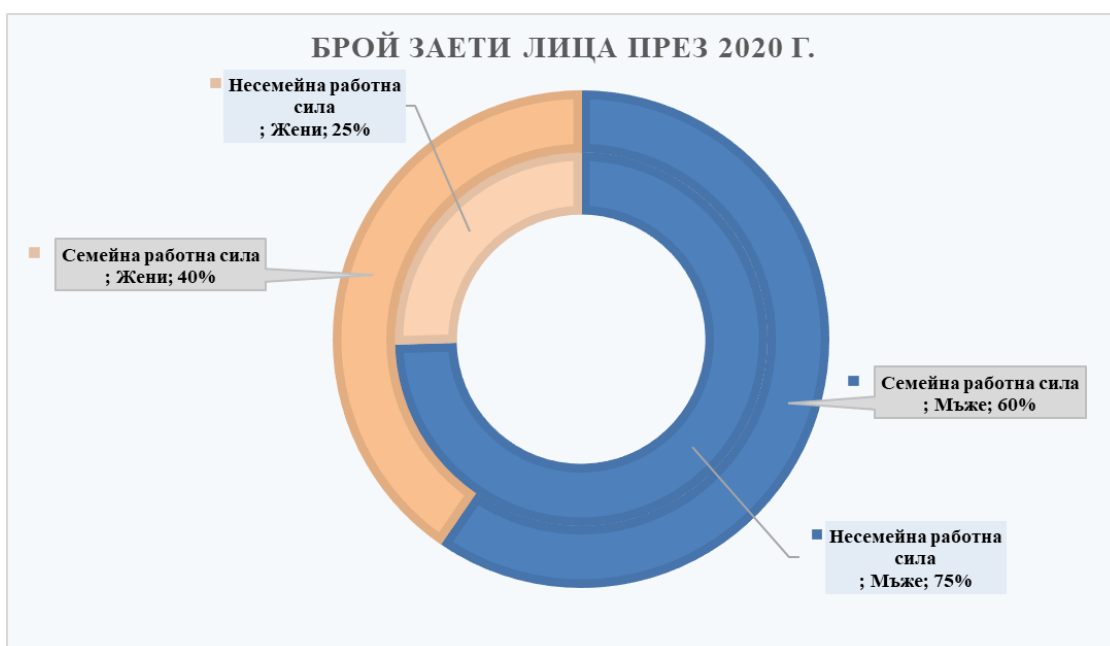

ПРЕБРОЯВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА
В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 Г.

В земеделието през 2020 г. постоянно заети са 294 306 лица, които влагат общо 168 043 годишни работни единици (ГРЕ). 13 841 ГРЕ са вложени от временно наети и непряко наети изпълнители по договори.

63% от постоянно заетите в земеделието са мъже, като те влагат в земеделието общо 113 074 ГРЕ.

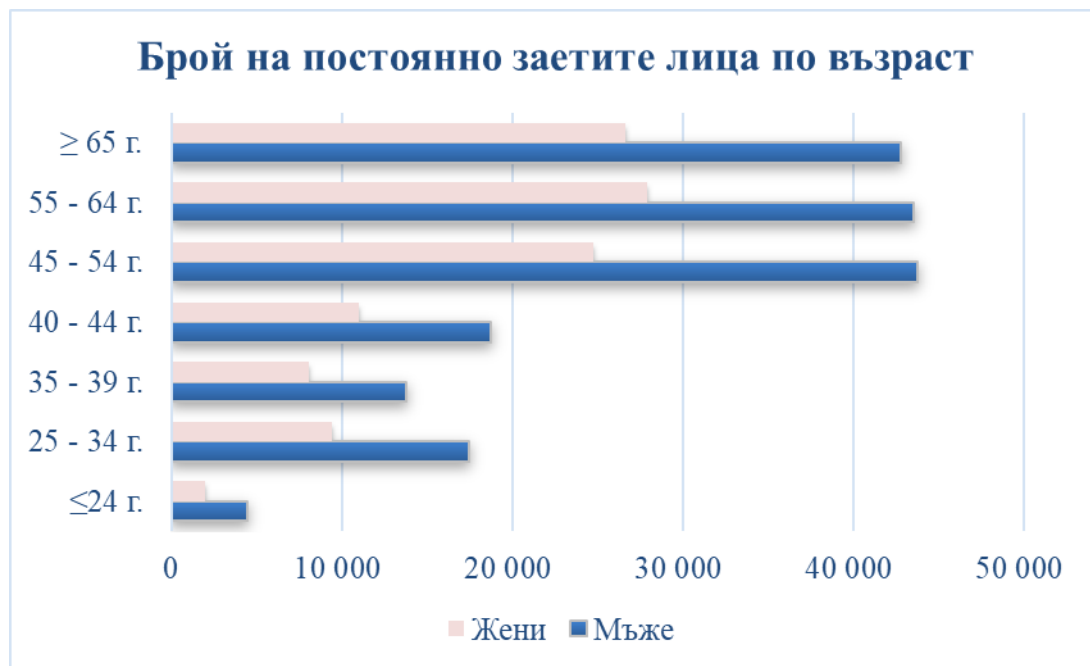

ПРЕБРОЯВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА
В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 Г.

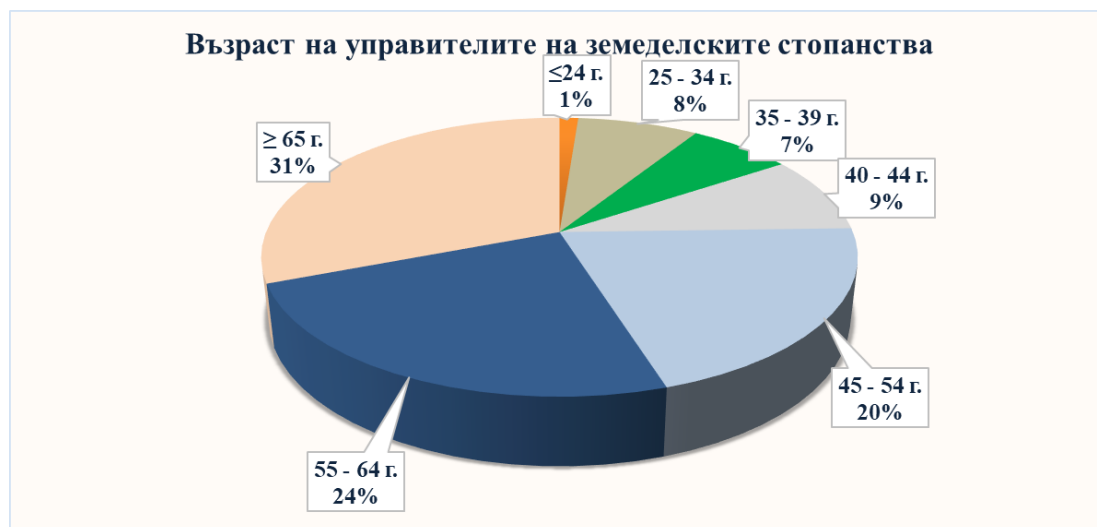
24% от постоянно заетите в земеделието са на възраст 65 и повече години, 11% са под 35 годишна възраст.

Брой на постоянно заетите лица по възраст

95 645 са мъжете управители на земеделски стопанства. 28% са жените управители на земеделски стопанства и те влагат 20 223 ГРЕ в земеделието. На възраст 65 и повече години са 31% от управителите.

Възраст на управителите на земеделските стопанства

ПРЕБРОЯВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА
В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 Г.

30% от земеделските стопанства са специализирани в отглеждането на полски култури и генерират 62% от общата стандартна продукция (СП). Стопанствата със СП под 2 000 евро са 37%. Стопанствата със СП 250 000 и повече евро са 2% и генерират 59% от СП.

ПРЕБРОЯВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА
В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 Г.

МЕТОДОЛОГИЯ

В изпълнение на законодателството на Европейския съюз (ЕС) в областта на статистиката на селското стопанство подробни и изчерпателни данни за земеделските стопанства се събират на всеки 10 години чрез провеждане на преброяване на земеделските стопанства. В рамките на 10-годишния период между всеки две преброявания данните се актуализират чрез извадкови статистически изследвания.

Преброяването през 2020 г. се проведе по методология, съобразена с изискванията на Европейския съюз – Регламент (ЕС) 2018/1091 и Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/1874. Това гарантира сравнимостта на получените резултати с тези на другите държави членки на ЕС. В изпълнение на Закона за преброяване на земеделските стопанства в Република България през 2020 г. преброяването се проведе в периода от 1 септември до 18 декември 2020 г.

В настоящата публикация са представени и анализирани данните на 132 742 земеделски стопанства, които отговарят на праговете за земеделско стопанство, определени в Закона.

В изпълнение на Регламент (ЕО) № 223/2009 на Европейския парламент и на Съвета, Закона за статистиката, Закона за преброяване на земеделските стопанства в Република България през 2020 г. получените от стопанствата данни се използват само за статистически цели. Участниците в преброяването носят административно-наказателна отговорност, ако разгласят получената информация.

ПРЕБРОЯВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА
В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 Г.

ИЗПОЛЗВАНИ ДЕФИНИЦИИ

Земеделско стопанство или „стопанство“ е отделна единица както в технически, така и в икономически аспект, която има единно управление и която произвежда селскостопанска продукция или поддържа в добро земеделско и екологично състояние земеделски земи, които вече не се използват за производствени цели, извършва и други дейности по смисъла на чл. 2, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2018/1091, както и отговаря на поне един от критериите, посочени в приложение № 2 на Закона за преброяване на земеделските стопанства в Република България през 2020 година.

Период на наблюдение: за площите периодът за наблюдение е стопанската година от 1^{-ви} октомври 2019 г. до 30^{-ти} септември 2020 г. или до прибиране на реколтата; броят на животните се отчита към 31.08.2020 г.; работната сила се отчита за период от 12 месеца, приключващ на 31.08.2020 г.

Използваната земеделска площ (ИЗП) на стопанствата включва обработваемата им земя, трайните насаждения, постоянно затревените площи и семейните градини. В ИЗП на стопанствата се включват и колективно ползваните от няколко стопанства общи площи за паша на животните. В обхванатата от преброяването ИЗП не са включени площите в дребните селскостопански единици, които не отговарят на дефиницията за земеделско стопанство от Закона.

Площи за колективна паша на животните (обща земя) – това е земята, която не принадлежи пряко на земеделското стопанство. Тази земя се използва от няколко стопанства. За колективно ползване се използват основно постоянно затревени площи за паша на животните от няколко стопанства. Съгласно указанията на Евростат тази земя е разпределена като постоянно затревени площи на стопанствата, пропорционално на животинските единици на тревопасните животни, отглеждани в тях.

Животинска единица означава стандартна единица за измерване, която позволява обединяване на различните категории животни с цел сравнението им. Животинските единици са определени въз основа на фуражните изисквания за отделните категории животни.

Управител на стопанството е физическо лице, което взема ежедневните решения, свързани с дейността на стопанството: период на засяване и прибиране на реколтата, осъществяване на фитосанитарни мероприятия, ремонт на стадата и др. Управител на стопанството може да бъде самият стопанин, но може да бъде и специално наето за целта лице.

А
Г
Р
О

С
Т
А
Т
И
С
Т
И
К
А

ПРЕБРОЯВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА
В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2020 Г.

Годишна работна единица (ГРЕ): Обемът на вложения труд се изчислява в годишни работни единици (ГРЕ). Този показател не бива да се отъждествява с броя на заетите в земеделието. Според определението, дадено в европейското законодателство, 1 ГРЕ е равна на отработените часове от един работник при пълно работно време в рамките на една година. В България е прието, че 1 ГРЕ е равна на 1 856 отработени часа в годината или 232 човекодни. В случай че лицето е работило 1 856 човекочаса или повече, неговият труд е равен на 1 ГРЕ. Ако лицето е работило по-малко от 1 856 човекочаса, неговият труд се изчислява като дял от 1 ГРЕ. Отработените човекодни от сезонните работници се разделят на 232 дни, за да се превърне трудът им в ГРЕ. **Работна сила:** дели се на семейна и несемейна работна сила, временно наети лица и лица непряко наети от земеделското стопанство.

Стандартната продукция (СП) е стандартната стойност на брутното производство. СП се използва за класифициране на земеделските стопанства според типологията на Съюза за земеделските стопанства (при която типът земеделие се определя от основните производствени дейности) и за определяне на икономическия размер на земеделското стопанство.

Тип земеделие – стопанствата се групират в девет общи типа, които се подразделят на 22 основни типа и 62 специфични (приложение IV на Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/220 на Комисията), изменен с Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1975 на Комисията.

Икономическият размер на стопанството се измерва в евро и представлява общата стандартна продукция на стопанството. Той показва потенциала на стопанството, но не и неговите финансови резултати. Икономическият размер позволява сравнение на стопанства с различни специализации, защото физическият размер (средна площ, брой животни и т.н.) не носи достатъчно информация. Икономическият размер на едно стопанство се определя от обща СП на земеделското стопанство. Стопанствата се групират в класове по размер (от I до XIV).

Публикацията е приключена редакционно на 14.10.2022 г.

Редакция: Министерство на земеделието, отдел „Агростатистика“

За повече информация: Министерство на
земеделието (МЗМ),
отдел „Агростатистика“
E-mail: agrostat@mzh.government.bg
Интернет страница на МЗМ
<http://www.mzh.government.bg>

